

A KULTÚRA ARCAI

Napi rítus – napi ritmus

A modul szerzője: N. Kollár Katalin,
Somogyi Mónika

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Egy tipikus hétköznapi					
A	A tanár megkéri a tanulókat, írják le, hogyan telik egy tipikus hétköznapijuk. 10 perc	Önismeret	Önálló munka	Papír, írószer	
B	A tanulók körben ülve megbeszélik, hogyan telik egy tipikus hétköznapijuk, milyen hasonló tevékenységek, feladatok töltik ki idejüket elsősorban a tanulással, iskolával kapcsolatban. 20 perc	Önismeret	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
I/b Mi a jó egy hétköznapi?					
A	A tanulók 4–5 fős csoportokban megbeszélik: mi a jó abban, ahogy egy hétköznapi eltelik, és mit változtatnának. A csoportok szimpátia alapján szerveződnek. 15 perc	Kommunikáció Önismeret	Kooperatív tanulás – szóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c Pozitív hétköznapi élmények összegzése					
A	A csoportok megosztják véleményüket a többi csoporttal. A csoportok egy-egy képviselője összegzi a tapasztalatokat. Összegyűjtik az előnyöket és hátrányokat, majd a tanár vagy a csoportok kijelölt tanulói a táblára vagy csomagolópapírra feljegyzik ezeket. 10-15 perc	Életmódbeli különbségek tudatosítása Empátia Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Csomagolópapír és filctoll vagy tábla, kréta	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Hogy telik a napja X-nek?					
A	A csoportok minden tagja kap egy-egy szerepet. Az azonos szerepet kapó tanulók új csoportba szerveződve megbeszélik, hogy telhet az adott személy egy napja. 10 perc	Mások nézőpontjának megértése Empátia	Kooperatív tanulás – mozaik	D1 (Szerepkártyák)	
B	A csoportok minden tagja kap egy-egy szerepleírást. Az azonos szerepet kapó tanulók új csoportba szerveződve megbeszélik, hogy miért így telik az adott személy egy napja, milyen nehézségekkel kell szembenéznie az adott személynek. 10 perc	Mások nézőpontjának megértése Empátia	Kooperatív tanulás – mozaik	D1 (Szerepkártyák)	
II/b X napja sem könnyebb...					
A	Az eredeti csoportokban mindenki a kapott szerepet képviseli, arról beszél, hogy miért úgy él, ahogyan; mi benne a jó, és mi a nehéz. 20 perc	Együttműködés Egymásra figyelés	Kooperatív tanulás – mozaik		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Napi rítusaink					
A	A tanulók elmondják társaiknak a csoportokban, mit esznek hétköznap, hétvégén és különleges ünnepeken ebédre. 15 perc	Szokások változásainak tudatosítása Figyelem	Kooperatív tanulás – szóforgó		
B	A tanulók gondolkodnak azon, hogyan változtak az idővel vagy külső körülmények hatására, alkalomtól függően tisztálkodási szokásaik, majd megbeszélik gondolataikat társaikkal. 15 perc	Szokások változásainak tudatosítása Figyelem	Önálló munka Kooperatív tanulás – szóforgó		P1 (Segítő kérdések 1.)
C	A tanulók megbeszélik, milyen különleges alkalmak vannak, amikor a hétköznapi öltözködéstől eltérő ruhát veszünk fel. Összegyűjtik a különleges alkalmakat és az ezekhez tartozó öltözékeket. 15 perc	Szokások változásainak tudatosítása Értékek képviselője Tolerancia	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		P2 (Segítő kérdések 2.)
II/d Napi rítus máshol					
A	Az egész osztály megtekinti Kepes András <i>Világfalu</i> című filmsorozatából az „Az vagy, amit meg eszel” részt. 25 perc	Kitekintés a nagyvilágba, betekintés különböző kultúrák életébe Empátia Tolerancia	Frontális osztálymunka – szemléltetés		P3 (Az vagy, amit meg eszel – film)
B	Az egész osztály megtekinti Kepes András <i>Világfalu</i> című filmsorozatából a „Tisztaság fél egészség” részt. 25 perc	Kitekintés a nagyvilágba, betekintés különböző kultúrák életébe Empátia Tolerancia	Frontális osztálymunka – szemléltetés		P4 (Tisztaság fél egészség – film)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	Az egész osztály megtekinti Kepes András <i>Világ-falu</i> című filmsorozatából a „Nem a ruha teszi az embert” részt. 25 perc	Kitekintés a nagyvilág- ba, betekintés különbö- ző kultúrák életébe Empátia Tolerancia	Frontális osztálymun- ka – szemléltetés		P5 (Nem a ruha teszi az embert – film)

III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

III/a Ahány ház, annyi szokás

A	Az egész osztály megbeszéli a tapasztalatokat, a tanulók eszmecserét folytatnak a látottakról, hal- lottakról. 15 perc	Szokások sokféleségé- nek tudatosítása Tolerancia	Egész osztály együtt – beszélgetés		P6 (Segítő szem- pontok 1.)
B	A tanulók megbeszélik a tapasztalataikat, vélemé- nyüket. A csoportok eszmecserét folytatnak egy- mással. 15 perc	Szokások sokféleségé- nek tudatosítása Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		P7 (Segítő szem- pontok 2.)
C	A tanulók megbeszélik tapasztalataikat, vélemé- nyüket. A csoportok eszmecserét folytatnak egy- mással. 15 perc	Szokások sokféleségé- nek tudatosítása Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		P8 (Segítő szem- pontok 3.)

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 SEGÍTŐ KÉRDÉSEK 1.

(Csak akkor használjuk, ha enélkül nem tudják elkezdni a feladatot.)

Hogyan változnak tisztálkodási szokásaid?

Ha vízparton (pl. táborban) töltöd a szünidőt?

Ha iskolába indulsz, és ha randevúra készülnél?

Milyenek a kézmosási körülmények evés előtt az óvodában, és milyenek az iskolában?

Mostál-e fogat napközben óvodáskorodban? Most, nyolcadikosként?

P2 SEGÍTŐ KÉRDÉSEK 2.

(Csak akkor használjuk, ha enélkül nem tudják elkezdni a feladatot.)

Milyen ruhát veszel fel vasárnap?

Ha együtt eszik a szűk család vasárnap délben?

Ha a nagymama nálatok van vendégségben?

Ha osztálykiránduláson vagy?

Ha templomba vagy színházba megy a család?

P3 „AZ VAGY, AMIT MEGESZEL”

Kepes András *Világfalu* című műsora megtekinthető az RTL Klub honlapján.

(2005. 11. 07.) 6. fejezet: „Az vagy, amit megeszel”

<http://www.online.rtlklub.hu/player/?vkatid=34&videoid=05117230&adasid=910>

P4 „TISZTASÁG FÉL EGÉSZSÉG”

Kepes András *Világfalu* című műsora megtekinthető az RTL Klub honlapján.

<http://www.online.rtlklub.hu/player/?vkatid=34&videoid=05117491&adasid=910>

(2005. 11. 21.) 8. fejezet: „Tisztaság fél egészség”

P5 „NEM A RUHA TESZI AZ EMBERT”

Kepes András *Világfalu* című műsora megtekinthető az RTL Klub honlapján.

(2005. 12. 05.) 10. fejezet: „Nem a ruha teszi az embert”

<http://www.online.rtlklub.hu/player/?vkatid=34&videoid=05127779&adasid=910>

P6 SEGÍTŐ SZEMPONTOK 1.

Annak végiggondolása, hogy mi értelme lehet a filmben látható szokásoknak, felvetett gondolatoknak:

- családdal, barátokkal együtt enni; férfiak, nők külön; egyedül enni;
- némán vagy az élet dolgairól csevegve enni;
- a vallási előírások, szertartások értelme, magyarázata (az osztályban van-e, akinek családja bizonyos szabályokhoz ragaszkodik a táplálkozással kapcsolatban? – csak aki szeretné megosztani);
- azt esszük, ami van, vagy a bőség zavarában nehéz választani, vagy a holdnaptárnak megfelelően táplálkozni;
- a csámcsogás, szürcsölés, böfögés, kézzel evés és más szokások felfogása, megítélése.

P7 SEGÍTŐ SZEMPONTOK 2.

Annak végiggondolása, hogy mi értelme lehet a filmben látható szokásoknak, felvetett gondolatoknak:

- mindennap fürdeni, vagy csak ünnepek alkalmából;
- fürdőkádban, lavórban vagy a patakban;
- ruhában vagy anélkül;
- a csatornázás hogyan befolyásolja a tisztálkodási szokásokat;
- mi számít piszoknak (tehnürülék vagy alkohol).

P8 SEGÍTŐ SZEMPONTOK 3.

Annak végiggondolása, hogy mi értelme lehet a filmben látható szokásoknak, felvetett gondolatoknak:

- jól áll, vagy a divat diktálja, esetleg családi hagyományok nyomán viselünk bizonyos öltözeteket;
- mi motiválja az öltözködést: másra szeretnénk hasonlítani, vagy különbözni másoktól;
- mi minden öltöztet (ruha, testfestés, ékszer, jelképek viselete);
- mit fejezünk ki az öltözködéssel;
- színek megkülönböztető jellege, jelentése;
- ünnepi és hétköznapi alkalmaknak megfelelően öltözködni, kinek mit jelent ünneplő ruhába öltözni.